

Eskilstuna kommun
Arbetsmarknads- och familjenämnden
631 86 Eskilstuna

Verksamhetstillsyn enligt barnuppdraget 16:2 avseende familjehemsvård

BESLUT

Länsstyrelsen riktar kritik mot Arbetsmarknads- och familjenämnden i Eskilstuna kommun för brister i handläggning och dokumentation avseende familjehemsplacerade barn.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma nämnden på de förbättringsområden som finns angivna under Länsstyrelsens samlade bedömning i följande rapport.

BAKGRUND

Länsstyrelsen har från regeringen uppdraget att under 2006 och 2007 granska dokumentation och handläggning av familjehemsplaceringar i några av länets kommuner.

Tillsynen i Eskilstuna kommun genomfördes 16-17 oktober 2007 samt återrapportering den 7 mars 2008.

Syfte

Syftet har varit att se hur nämnden

- dokumenterar vården i familjehemmet
- beaktar barnperspektivet avseende barns bästa, barns rätt att komma till tals samt barns rätt att komma till tals.
- beaktar flickors och pojkars rätt att få det stöd de behöver

Metod

Information har inhämtats genom granskning av dokumentationen av 18 placerade barns akter och granskning av familjehemsutredningarna avseende samma barn. Placeringarna var genomförda både med beslut enligt socialtjänstlag och med beslut enligt Lagen om vård av unga. Information har inhämtats från intervju med två barn som bor i familjehem placerade av Eskilstuna kommun. Information har även hämtats från två familjehemsföräldrar.

ÖVERGRIPANDE**Socialtjänstlagen****Kapitel 1**

2 § När åtgärder rör barn skall det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år.

Kapitel 3

5 § Socialnämndens insatser för den enskilde skall utformas och genomföras tillsammans med honom eller henne och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar.

När en åtgärd rör ett barn skall barnets inställning så långt det är möjligt klarläggas. Hänsyn skall tas till barnets vilja med beaktande av dess ålder och mognad.

Kapitel 6

1 § Socialnämnden skall sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende.

Socialnämnden ansvarar för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård.

Vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmiljön.

Kapitel 11

3 § När ett barn behöver vårdas i ett annat hem än det egna skall en plan upprättas för den vård som socialnämnden avser att anordna. Planen skall även uppta åtgärder och insatser som andra huvudmän har ansvar för.

5 § Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling skall dokumenteras. Dokumentationen skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem.

Socialtjänstförordningen**Kapitel 4**

6 § Handlingar som rör enskilda skall hållas ordnade på ett sådant sätt att det enkelt och överskådligt går att följa och granska handläggningen av ett ärende och genomförande av en insats.

Kapitel 5

1a § En vårdplan enligt 11 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) skall, om det inte möter särskilda hinder, beskriva

1. de särskilda insatser som behövs,

2. det sätt på vilket umgänget med föräldrar, vårdnadshavare och andra närstående skall ordnas,

BESLUT

3(6)

Datum

Dnr

2008-04-09

701-13253-2007

3. målet med vården, och

4. den unges och hans eller hennes vårdnadshavares syn på den planerade vården..

1 b § Den socialnämnd som har fattat beslut om vård av ett barn enligt socialtjänstlagen (2001:453) skall noga följa vården av barnet. Detsamma gäller barn och unga som efter ansökan av nämnden beretts vård med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Nämnden skall följa vården främst genom

1. regelbundna personliga besök i det hem där den unge vistas,

2. enskilda samtal med den unge,

3. samtal med den eller dem som tagit emot den unge i sitt hem, och

4. samtal med vårdnadshavarna.

Uppföljningen skall omfatta den unges hälsa, utveckling, sociala beteende och skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående.

GRANSKNING

Dokumentation av vården i familjehemmet

I de flesta akter fanns en utredning av familjehemmet. I sju av de granskade akterna saknades en bedömning av familjehemmets resurser i relation till det aktuella barnets behov.

Vårdplan saknas i fem av de granskade akterna. Där vårdplan finns framgår målet med vården. Målet är formulerat på ett enkelt sätt. Särskilda insatser som barnet är i behov av beskrivs i hälften av vårdplanerna oavsett om det är nämnden eller annan huvudman som ska tillhandahålla insatsen. Vårdplanen innehåller vanligen någon beskrivning över hur barnets umgänge med vårdnadshavare ska ordnas, däremot är sällan tätheten eller hur umgänget praktiskt ska ske beskrivet. Tre vårdplaner innehåller någon beskrivning om hur barnets umgänge med andra närstående eller viktiga personer ska ordnas.

Tre familjehem hade ett skriftligt uppdrag, de övriga saknade dokumentation om uppdraget.

Kontakt med vårdnadshavare sker vanligen fortlöpande. I fyra akter är det endast delvis fortlöpande kontakt och i fyra akter saknas dokumentation om nämndens löpande kontakter med vårdnadshavaren.

En av de granskade akterna saknar helt journaldokumentation under en tidsperiod av ett år och åtta månader. Samma akt innehåller överväganden utan journalanteckningar som visar på att det har inhämtats information under två år och fyra månader.

De överväganden som gjorts är vanligen kopior av varandra. Information om till exempel hur inskolningen avlöst finns kvar under flera år.

I fyra fall har barnet varit placerat i samma familjehem under tre år. I två av dessa har nämnden övervägt överflyttning av vårdnaden, ingen av dessa överväganden har lett till ansökan hos tingsrätten.

BESLUT

4(6)

Datum

Dnr

2008-04-09

701-13253-2007

Barnperspektivet avseende barns bästa, barns rätt att komma till tals samt barns rätt att få information.

Av dokumentationen framgår att barnen sällan får besök i familjehemmet av handläggare. Antalet besök varierar så att något barn har många besök i familjehemmet av handläggaren, de flesta med anledning av umgänge med vårdnadshavare, samtidigt som andra barn får ett besök om året.

Vid granskningstillfället i oktober var en akt inte fullständig. Det framgick inte om nämnden besökt barnet sedan 1992 och inte heller om det skett överväganden. Vid återrapportering till nämnden framgår att akten har varit uppdelad till följd av att kommunen omorganiserats vid flera tillfällen och att handlingarna inte förvarats tillsammans. Nämnden samlade in akten och av den fullständiga akten framgår att det gjorts överväganden en till två gånger om året under perioden 1994-2006. Journalen påvisar att nämnden besökt familjehemmet vid fem tillfällen under perioden 1997-2006.

När socialnämndens handläggare besöker familjehemmet är det inte alltid som barnet har möjlighet att tala enskilt med handläggaren. I några fall har handläggaren träffat barnet på socialkontoret men inte heller då är det givet att barnet får samtala utan vårdnadshavare eller familjehem.

De samtal som dokumenteras har inte i något ärende handlat om barnets hälsa, detta trots att det finns barn som medicinerar för ex ADHD och medicinen ändras flera gånger under placeringstiden. Hälften av barnen för samtal med socialsekreteraren om hur umgänget med föräldrar och anhöriga fungerar och planeras. En tredjedel av barnen samtalar om trivseln i det aktuella familjehemmet och hur barnet fungerar socialt. De intervjuade barnen uttrycker att det finns möjlighet att prata enskilt med handläggaren.

Några barn uttrycker att det inte förs samtal om sådant som är viktigt för barnet. När barnet ställer frågor svarar handläggaren på något annat. Ett barn uttrycker att det är oklart varför det kommer flera personer från socialförvaltningen på besök till familjehemmet.

Länsstyrelsen noterar att det förekommer många byten av handläggare under ett barns placering i familjehem. Barn och familjehemsföräldrar berättar att det sker byten av handläggare med kort varsel. Familjehemsföräldrarna uppger att det ofta verkar som att den nya handläggaren inte är påläst när de samtalar med barnet eller familjehemmet. Ett barn uttrycker att det kommer flera personer från socialtjänsten till familjehemmet men att han inte vet vilka de är eller varför just de följer med. Ett barn vet inte vem som är handläggare i ärendet nu. Av dokumentationen i ett ärende framgår det att barnet tackat nej till möten med nämndens handläggare mot bakgrund av mängden handläggare som varit inblandade under placeringstiden.

BESLUT

5(6)

Datum

Dnr

2008-04-09

701-13253-2007

Flickors och pojkars rätt att få det stöd de behöver

Socialnämnden har inte i något fall dokumenterat uppföljning av barnets hälsa, detta trots att det finns flera barn som har regelbunden kontakt med bla BUP.

Av de granskade akterna följs flickornas behov upp i mindre utsträckning och med färre kontakter än vad som gäller pojkarnas behov.

Familjehemsföräldrar uttrycker att överenskommelser som görs med nämnden inte fungerar. Till exempel kan beslut om avlastning dröja upp till ett år för att verkställas.Handledning för att bättre kunna stötta det placerade barnet är sällsynt. Både de intervjuade barnen och familjehemsföräldrarna uttrycker att det är svårt att få kontakt med handläggare för att diskutera barnets behov och utveckling. Vid återrapporteringen framgår att nämnden har påbörjat ett förändringsarbete i syfte att öka tillgängligheten.

LÄNSSTYRELSENS SAMLADE BEDÖMNING

Av nämndens dokumentation framgår att det är stora skillnader mellan hur de enskilda individernas situation har bedömts och följts upp. Ett fåtal barn har haft regelbundna samtal med handläggaren och andra barn har inte samtalat alls med handläggaren. Det är ett lagstadgat krav att nämnden ska följa vården på nära håll och företa regelbundna personliga besök i det hem där den unge vistas, genomföra enskilda samtal med den unge för att barnet ska få möjlighet att få komma till tals och få information om den planering som finns.

Eftersom dokumentationen vid överväganden om barnet är i fortsatt behov av vård ofta är kopior av varandra är det svårt att följa hur barnet utvecklats under det senaste halvåret. Det medför att gammal eller felaktig information finns kvar länge. Nämnden uppgav vid återrapporteringen att överväganden från och med 2008 kommer att ske med stöd av BBICs struktur och att det kommer att medföra förbättringar för hur överväganden utformas.

Med anledning av att det sker många byten av handläggare under placeringstiden påverkar det hur vården följs upp. Viktig information förloras och barnets behov riskerar att inte uppmärksammas. Länsstyrelsen menar att de barn som är placerade i familjehem har ett större behov av kontinuitet från nämnden. För att kunna samtala med barnet om hur det trivs i familjehemmet och kunna följa barnets utveckling är det av betydelse att det är en påläst handläggare som återkommer vid flera tillfällen. När handläggäbyten sker blir kraven på tydlig dokumentation ännu högre för att barnets behov inte ska lämnas utan åtgärd.

Nämnden har sedan den 1 januari 2008 förstärkt förvaltningen med fler tjänster i syfte att stötta familjehemmen i arbetet med de placerade barnen. Länsstyrelsen ser positivt på denna förstärkning.

Arbetsmarknads- och familjenämnden behöver förbättra sina rutiner så att:

- *Vårdplan upprättas i samtliga familjehemsplaceringar*
- *Överväganden av vårdplanen sker regelbundet*

BESLUT

6(6)

Datum

Dnr

2008-04-09

701-13253-2007

- *Familjehemsplacerade barn ska genom enskilda samtal ges möjlighet att komma till tals och får relevant information samt att detta dokumenteras*
- *Uppföljningen av vården avseende alla barn ska innehålla information om barnets hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående.*

Tor Nilsson

Helena Stålhammar